

Slovo k povzbuzení na pátek 10. dubna 2020, na Velký pátek...

Biblická čtení: Iz 52,13 - 53,12; Ž 31; Žid 1,14-16; 5,7-9; Jan 18,1 - 19,42

Milé sestry, milí bratři,

Velký pátek je *Památkou umučení Páně*, tak se nazývají i velkopáteční obřady. *Památka* v biblickém chápání je však něčím hlubším než jen pouhou vzpomínkou, připomínkou, odkazem nebo výročím, jak obvykle nějakou památku chápeme. Biblická a potažmo křesťanská *památka* – zvláště když jde o bohoslužbu takto chápanou – je tajemným a přesto skutečným zpřítomněním událostí minulých, událostí dějin spásy. Díky této *památce* člověk – skrze bohoslužebné posvátné dění – může být duchovně účasten, přítomen tomu, co se stalo a o čem čteme v Písmu svatém, zvláště v Novém zákoně. Tak biblický jazyk chápe hebrejské *zikkaron* či řeckou *anamnēsis*.

Ale není to jen sama bohoslužba, která je *památkou*, jí jsou v jistém smyslu všechny formy Kristovy přítomnosti mezi námi (o řadě z nich jsme se snažili v minulých dnech již rozjímat). Jednou z takových (o které jsme ještě nemluvili) jsou i křesťanské svátky, jejich sváteční čas. K nim patří i dnešní Velký pátek, který je *svátkem* v pravém slova smyslu, je svatým, Bohu zasvěceným dnem. Jeho čas zpřítomňuje především samu událost umučení Páně, ale i všechno ostatní konkrétní dění velikonočního pátku 14. (či 15.) nisanu roku 30 (či 33).

Z evangelia můžeme docela podrobně vyčíst, jak toto konkrétní dění vypadalo, se dělo od půlnoci až do západu slunce tohoto dne. A díky charakteru *památky* Velkého pátku u toho můžeme *dnes* být nějak přítomni: Před svítáním, v noci, můžeme být přítomni odvezení z Getsemanské zahrady, narychlo svolaného zasedání velerady a židovského procesu se smrtelným obviněním, že Ježíš se vydává za Syna Božího. Ráno, krátce po svítání, procesu římského vedeného místodržitelem Pontiem Pilátem a Ježíšova odsouzení na smrt. Pak můžeme být svědky výsměchu vojáků a bičování, nasazení trnové koruny a dání rákosové hole. Následně křížové cesty ulicemi starého Jeruzaléma. Před polednem se dostáváme na Golgotu, kde je Kristus kolem poledního ukřížován. Do třetí hodiny můžeme zůstat pod křížem a být svědky jeho utrpení a umírání na kříži, utrpení, které do sebe vzalo všechno utrpení světa, Kristových sedmi posledních slov, rozhovoru s dvěma zločinci a zaslíbení tomu po pravici. Kolem třetí hodiny odpolední jeho spasitelné smrti. Následně snímání z kříže a uložení do hrobu. Přivalení kamene a dání stráže. A následného Kristova sestoupení mezi mrtvé...

Můžeme si vše připomínat postupně, chronologicky, rozjímat nad každou hodinou. Můžeme tak ale učinit i v jednom kratším, koncentrovanějším čase. Například souvislou četbou (zvláště Janových) pašijí, modlitbou křížové cesty, bolestného růžence, rozjímáním, spočinutím pod křížem a jeho uctěním, návštěvou otevřeného kostela. Jedinečně pak svatým přijímáním. Díky svátečnosti dnešního dne toto vše může dostat charakter *památky*, i těmito způsoby můžeme být osobně (subjektivně) přítomni toho, co by za normálních okolností do jedné chvíle liturgicky (objektivně) koncentrovaly velkopáteční obřady.

Ústředním momentem Velkého pátku je samo *umučení Páně*, Kristova smrt na kříži, Kristův kříž, nástroj naší spásy. Kříž jako skutečná historická a historii zároveň přesahující událost, kříž jako maxima zjevení Boží lásky k nám, jako maxima zjevení Boha jako Lásky. Kříž jako středobod dějin, neboť jsou to hříchy lidí všech dob, které Kristus vynesl na dřevo kříže, které Krista ukřížovaly. Ke kříži muselo dojít, aby náš hřích byl kdesi v hloubi bytí napraven, narovnan, a tak nám naše hříchy mohly být skutečně odpouštěny nejen nějakým aktem všemohoucího Boha, ale právě tím, že jeho následky jsou kdesi v hloubi bytí již narovnány. Utrpením a smrtí Božího syna.

Kříž je zjevením Boha a povoláním člověka zároveň. Je i ukázáním cesty, nám, kteří dnes pod křížem v tichu stojíme. „Kdo chce jít za mnou, vezmi svůj kříž a následuj mne.“ Kdo chce být křesťanem, je zván vzít na sebe kříž. Kříž se tak má stát, respektive postupně stávat formou i

jeho života. Chce-li být opravdu křesťanem, Kristovým následovníkem, skutečným člověkem podle Božího obrazu a podoby. Kříž je totiž i maximou zjevení toho, jaké by mělo být naše lidství, Boží milostí obnovené a uzdravené podle podoby Kristovy: poslušné a důvěřující Bohu, milující, vydávající se z lásky v prospěch druhých, ne slovem ale činem. Kříž je čin. A jako forma, tvar života z něj činí proexistenci a ta je vždy čímsi Božím, protože Trojjediný Bůh – jakožto *actus purus* – je Činem lásky, proexistencí sám v sobě i navenek...

Dnešní velkopáteční *Památka* umučení Páně má sílu nás vnitřně zasáhnout, neboť jsme *ji* tajemně *přenášeni* pod samotný Kristův kříž. Má sílu v nás probudit lásku ke kříži. Především k tomu, který by se stal tvarem našeho života, a tak se i náš viditelný život stále více stával zjevením Boží lásky světu a lidem kolem nás. Zjevením, jaké svět zvláště v dobách těžkých potřebuje. V kříži, v oběti lásky, je člověk vtělenému Bohu totiž nejpodobnější...